

ارائه‌ی گزارش سال ۸۲، برای اینجانب افتخار بزرگی به‌شمار می‌آید. گزارش زیر مهمترین ابعاد و خلاصه‌ی دستاوردهای پژوهشکده‌ی آمار است که در سال ۸۲ حاصل شده است.

طرح‌های پژوهشی: در سال ۸۲، در سه گروه پژوهشی تعداد ۱۲ طرح پژوهشی در دست انجام بوده است. تعداد ۵ طرح از این طرح‌ها پایان یافته و نتایج سودمند آنها ارائه شده و ۷ طرح دیگر

در سال ۸۳ ادامه خواهد داشت. چهار سمینار نیز در رابطه با طرح‌های پژوهشی خاتمه یافته، در سال ۸۲ برگزار شد.

مجله‌ی پژوهش‌های آماری ایران: پژوهشکده‌ی آمار با درک فقدان یک نشریه‌ی علمی - پژوهشی به زبان فارسی در میان نشریات آماری در حال انتشار و برای نیل به اهداف تأسیس خود، نسبت به انتشار مجله‌ی علمی - تخصصی با عنوان «مجله‌ی پژوهش‌های آماری ایران» اقدام کرده و امیدوار است بتواند از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری درجه‌ی اعتباری «علمی - پژوهشی» را برای این مجله کسب کند.

خدمات آموزشی: در سال ۸۲، مجموعاً ۴ دوره‌ی آموزشی با حضور استادان داخلی برای آمارشناسان ایرانی (شاغل در مرکز آمار ایران و سایر دستگاه‌های اجرایی) برگزار شد. همچنین پژوهشکده‌ی آمار با تهیه و تدوین یک برنامه‌ی آموزشی، در نظر دارد ۱۳ دوره‌ی آموزشی در سال ۱۳۸۳ برگزار کند.

هفتمین کنفرانس آمار ایران: هفتمین کنفرانس آمار ایران در شهریورماه ۱۳۸۳، به میزبانی دانشگاه علامه طباطبائی و با همکاری انجمن آمار ایران برگزار می‌شود. پژوهشکده‌ی آمار که حمایت از فعالیت‌های آماری را در راستای اهداف خود می‌داند، همکاری نزدیکی با برگزارکنندگان کنفرانس داشته است. فعالیت‌های مربوط به کمیته‌ی علمی این کنفرانس در پژوهشکده‌ی آمار متمرکز است.

تألیف و ترجمه‌ی کتاب:

ترجمه و ویرایش کتاب Sampling Methodologies With Applications; Poduri S.R.S. Rao, 2000 انجام شده و پیش‌بینی می‌شود این کتاب در سال ۱۳۸۳ انتشار یابد. همچنین، ویرایش دوم کتاب «واژه‌ها و اصطلاحات آماری» در سال ۱۳۸۲ منتشر شد.

در انتها، لازم می‌دانم از تمامی همکارانم در پژوهشکده‌ی آمار که با تلاش و پشتکار خود امکان انجام فعالیت‌های بالا را به‌وجود آوردند تشکر نمایم.

حمیدرضا نواب‌پور

رئیس پژوهشکده‌ی آمار

• طرح‌های پژوهشی گروه پژوهشی «آمارهای اقتصادی»

۱. تعیین روش مناسب برای محاسبه‌ی نرخ تخریب واحدهای مسکونی
۲. تعدیل کیفی شاخص قیمت کالاها با استفاده از مدل رگرسیونی هدائیک (مورد رایانه‌های شخصی)
۳. بررسی تطبیقی بازار کار زنان و عوامل مؤثر بر نرخ مشارکت آنان
۴. خطای اندازه‌گیری در شاخص قیمت مصرف‌کننده و اثرات آن بر متغیرهای کلان اقتصادی
۵. تعدیل کیفی شاخص قیمت سبد مصرفی خانوارهای شهری کشور

• طرح‌های پژوهشی گروه پژوهشی «پردازش داده‌ها و اطلاع‌رسانی»

۱. ارزیابی شیوه‌ی اطلاع‌رسانی طرح‌های مرکز آمار ایران از دیدگاه کاربران
۲. جانمایی بی‌پاسخی‌ها و اثرات آن در برآوردها و تجزیه و تحلیل داده‌ها
۳. بررسی شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارائه‌ی راهکارهای مناسب برای محاسبه‌ی آن‌ها

• طرح‌های پژوهشی گروه پژوهشی «طرح‌های فنی و روش‌های آماری»

۱. خطای نمونه‌گیری در آمارگیری‌های نمونه‌ای پیچیده
۲. تعیین مدل عرضه‌ی نیروی کار در ایران
۳. تهیه‌ی طرح شناخت ویژگی‌های مسکن روستایی
۴. ارائه‌ی راهکارهای مناسب تولید آمارهای درآمد خانوار
۵. تهیه‌ی گزارش فنی «اشتغال، اشتغال ناقص و بیکاری: مفاهیم و شیوه‌ی سنجش»

• خدمات آموزشی

۱. تألیف کتابچه‌ی مجموعه‌ی برنامه‌های آموزشی پژوهشکده‌ی آمار در سال ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳
۲. دوره‌ی آموزشی روش تحقیق
۳. دوره‌ی آموزشی آشنایی با نظام آمارهای ثبتی
۴. برگزاری نمایشگاه کتاب و آثار پژوهشی پژوهشکده‌ی آمار

• گروه پژوهشی آمارهای اقتصاد

اعضای گروه: فریده باقری (مدیر گروه)، حسین کاوند، حسین میرزایی

۱. تعیین روش مناسب برای محاسبه‌ی نرخ تخریب واحدهای مسکونی

موجودی سرمایه، یکی از عوامل تولید است که همراه با عامل نیروی کار نقش اساسی در فرایند تولید و پیشرفت اقتصادی دارد. نگاهی گذرا به حساب‌های ملی نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری در ساختمان همواره قسمت عمده‌ی تشکیل سرمایه در کشور را تشکیل داده است. سرمایه‌ها، چه به صورت فیزیکی و چه به صورت ریالی،

دارای استهلاک هستند. در مورد ساختمان این امر به دلیل عاملی مانند تخریب اهمیت بیشتری دارد. بنا بر این، برای رسیدن به مقادیر واقعی موجودی سرمایه، علاوه بر استهلاک مستمر باید به عامل تخریب نیز توجه داشت. به این ترتیب، هدف از این پژوهش مطالعه‌ی ساختار سنی ساختمان‌های مسکونی و رسیدن به روشی جهت محاسبه‌ی نرخ تخریب آن‌ها است.

اهداف تفصیلی این طرح عبارت است از:

- شناسایی اطلاعات مورد نیاز و منابع لازم برای محاسبه‌ی نرخ تخریب واحدهای مسکونی
- تعیین عوامل مؤثر بر تخریب واحدهای مسکونی
- تعیین میزان تأثیر هر یک از عوامل مؤثر بر تخریب واحدهای مسکونی کشور
- تعیین مناسب‌ترین روش برای محاسبه‌ی نرخ تخریب واحدهای مسکونی کشور
- محاسبه‌ی نرخ تخریب در ایران با استفاده از کاراترین شیوه‌ی قابل حصول

اجرای اهداف مشخص شده در بندهای اول و دوم از سوی مرکز آمار ایران به پژوهشکده‌ی آمار محول شد که انجام آن‌ها از دی‌ماه ۸۱ آغاز شد و در فروردین‌ماه ۸۲ به پایان رسید.

اعضای گروه تحقیق عبارت بودند از: دکتر منوچهر عسگری (مجری طرح، عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی)، احمد صفایی‌نیک (مدیر دفتر آمارهای مسکن، ساختمان و زیربنایی، مرکز آمار

ایران)، ماریا رهبر (کارشناس مرکز آمار ایران)، مهدی فرحزادی (کارشناس مرکز آمار ایران)، بنفشه نجفی (کارشناس مرکز آمار ایران).

۲. تعدیل کیفی شاخص قیمت کالاها با استفاده از مدل رگرسیونی هدانیک (مورد رایانه‌های شخصی)

شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی به‌عنوان معیار سنجش تغییرات قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوار، مهمترین ابزار اندازه‌گیری میزان تورم در اقتصاد کشور است. کاربردهای اساسی و متنوع این شاخص در برآورد قدرت خرید پول، اندازه‌گیری روند درآمد و هزینه واقعی خانوارها، تعدیل مزد و حقوق‌ها و برآورد حساب‌های ملی به قیمت ثابت، اهمیت و جایگاهی خاص به شاخص مزبور در بررسی‌ها و برنامه‌ریزی‌های اقتصادی داده است. از این رو در سال‌های اخیر، دقت در اندازه‌گیری شاخص قیمت کالاها (CPI) اهمیت فراوانی پیدا کرده است. با گذشت زمان، پیشرفت‌های تکنولوژیکی و به‌کارگیری فناوری‌های جدید در زمینه تولید کالاها، موجب بهتر شدن کیفیت کالاها می‌گردد و اثر این بهبود کیفی بر روی قیمت کالاها ظاهر می‌شود. این تغییر قیمت، شاخص قیمت آن کالا و در نهایت شاخص‌های کل را دچار تغییراتی می‌نماید. به‌طور کلی تغییرات کیفی در سبد مصرفی خانوار در خصوص کالاهایی نظیر رایانه‌های شخصی، لوازم صوتی و تصویری، اتومبیل سواری و ... اتفاق می‌افتد. در این پژوهش، اثرات تغییر کیفیت رایانه‌های شخصی بر شاخص قیمت آن با استفاده از مدل رگرسیونی هدانیک مورد مطالعه قرار گرفته است. انجام این طرح از مردادماه ۸۱ آغاز شد و در مردادماه ۸۲ پایان یافت.

اعضای گروه تحقیق این طرح عبارت بودند از: دکتر مسعود یارمحمدی (مجری طرح، عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور)، حسین میرزایی (پژوهشگر پژوهشکده‌ی آمار)، حسین خسروی (کارشناس شرکت ایران خودرو)، علیرضا فرهادی‌کیا (کارشناس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی)، محمد طاهری‌منزه (کارشناس مرکز آمار ایران).

۳. بررسی تطبیقی بازار کار زنان و عوامل مؤثر بر نرخ مشارکت آنان

بازار کار زنان طی دهه‌های اخیر دچار تغییرات کمی و کیفی اساسی شده است. به‌ویژه بعد از انقلاب اسلامی، تغییر نگرش به کار زنان در بخش‌های مختلف اقتصاد، زمینه‌ی حضور بیشتر زنان را در بازار کار فراهم آورده است. امروزه بخش بزرگی از شرکت‌کنندگان در آزمون ورودی دانشگاه‌ها را زنان تشکیل می‌دهند و سهم قابل ملاحظه‌ای از مشاغل ایجاد شده در بخش‌های عمومی و خصوصی به آنان تعلق دارد. بازار کار مطابق با نیازها و ضرورت‌های هر مرحله از توسعه اقتصادی، شکل می‌گیرد و بازار کار زنان نیز از این قاعده مستثنی نیست. در عین حال بخش بزرگی از وقت زنان به تولید کالاها و خدمات خانگی اختصاص می‌یابد که معمولاً دستمزدی بابت آن پرداخت نمی‌شود و در نتیجه در

محاسبه‌ی تولید ناخالص ملی (GNP) نیز لحاظ نمی‌گردد. با عنایت به مطالب مذکور، ضرورت مطالعه عمیق توأم با بررسی همه جانبه‌ی عرضه‌ی نیروی کار زنان در منزل و در بازار کار و عوامل مؤثر بر هر دو بخش جهت شناخت صحیح بازار کار زنان آشکار می‌گردد. در این پژوهش، تحولات ایجاد شده در بازار کار زنان و عوامل مؤثر بر نرخ مشارکت آنان طی چهار دهه‌ی اخیر بررسی شده است. انجام این طرح از مردادماه ۸۱ آغاز شد و در آبان‌ماه ۸۲ به پایان رسید.

اعضای گروه تحقیق این طرح عبارت بودند از: حسین میرزایی (مجری طرح و پژوهشگر پژوهشکده‌ی آمار)، فریده باقری (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)، جواد صلاحی (کارشناس بانک مرکزی ایران)، ابوالفضل غیاثوند (کارشناس نهاد ریاست جمهوری)، دکتر تیمور محمدی (مشاور طرح، عضو هیئت علمی دانشکده‌ی اقتصاد، دانشگاه علامه طباطبائی).

۴. خطای اندازه‌گیری در شاخص قیمت مصرف‌کننده و اثرات آن بر متغیرهای کلان اقتصادی

مطالعه‌های انجام شده در زمینه‌ی شاخص قیمت مصرف‌کننده نشان می‌دهد که شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) در نشان دادن افزایش هزینه‌های سالیانه افراد (خانوارها) دارای بیش‌برآوردی است. علت این بیش‌برآوردی تغییر رفتار مصرف‌کنندگان در مقابل تغییر قیمت‌های نسبی است. به این ترتیب که مصرف‌کنندگان در واکنش به تغییر قیمت‌های نسبی، خریدهایشان را از کالاها و خدمات، تغییر می‌هند (البته با نسبت‌های متفاوت). درحالی که در محاسبه‌ی شاخص CPI این جبران خریدها لحاظ نمی‌گردد. در نتیجه‌ی این جانشین‌سازی کالاها توسط خانوارها، CPI سریع‌تر از هزینه‌ی زندگی رشد می‌نماید. تاکنون تمام زمینه‌های ایجاد آریبی در CPI مورد شناسایی قرار نگرفته است. آریبی موجود در CPI هرچند کوچک، اثر قابل ملاحظه‌ای در سیاست‌های پولی و مالی و سایر متغیرهای کلان اقتصادی بر جای می‌گذارد. این پژوهش به دنبال شناسایی منابع ایجاد خطا در CPI، اندازه‌گیری میزان این خطاها و ارائه راهکارهایی جهت اصلاح شاخص CPI به منظور دستیابی به تحلیل واقعی‌تر از متغیرهای کلان اقتصادی است. انجام این طرح از اردیبهشت‌ماه ۸۲ آغاز شده و پیش‌بینی می‌شود تا آذرماه ۸۳ پایان پذیرد.

اعضای گروه تحقیق این طرح عبارت‌اند از: حسین میرزایی (مجری طرح و پژوهشگر پژوهشکده‌ی آمار)، حسین خسروی (کارشناس شرکت ایران خودرو)، شهرام صدوقیان‌زاده (کارشناس مرکز آمار ایران)، مجید رجبی (پژوهشگر پژوهشکده‌ی آمار)، فرشید جمشیدی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)، دکتر حمید شهرستانی (مشاور طرح و عضو هیئت علمی دانشگاه اوهایو و دانشگاه آزاد اسلامی ایران).

۵. تعدیل کیفی شاخص قیمت سبد مصرفی خانوارهای شهری کشور

بر اساس گزارش‌ها و مطالعات متعدد انجام شده در زمینه‌ی شاخص قیمت مصرف‌کننده، یکی از دلایل وجود اربیبی در اندازه‌گیری شاخص قیمت مصرف‌کننده، عدم توانایی این شاخص در محاسبه و اعمال دقیق تغییرات کیفی است. در سال‌های اخیر آمارشناسان در تلاش هستند تا قیمت کالاهای مشابه را جمع‌آوری نموده و این اربیبی را به حداقل ممکن برسانند. از طرفی این کالاها و خدمات مشابه، اغلب غیرقابل دسترس بوده و کالاهای جدید، مدل‌های جدید از کالاهای قدیمی، فناوری‌های جدید، عملکرد بهتر کالاهای موجود و خدمات جدید مرتبط با این کالاها به طور مستمر در اقتصاد ظهور می‌نمایند. در چنین شرایطی که اقلام موجود در سبد مصرفی خانوارها، به طور مداوم جابجا می‌شوند، روش‌های مختلفی برای تعدیل کیفی بین اقلام جدید و قدیم به کار می‌رود. این روش‌ها به دو دسته‌ی روش‌های ضمنی و روش‌های صریح تقسیم می‌شوند. اهداف این تحقیق عبارتند از:

- تعیین کالاها و خدماتی از سبد مصرفی خانوار که در آنها تغییر کیفیت قابل ملاحظه بوده و نیاز به تعدیل کیفی دارد
- معرفی کالاها و خدمات جدید که در سبد مصرفی خانوارهای شهری وجود ندارد و نحوه‌ی جمع‌آوری آنها به منظور تعدیل کیفی شاخص قیمت
- به کارگیری روش‌های مناسب تعدیل کیفی از بین روش‌های ضمنی و صریح برای تعدیل شاخص قیمت کالاها و خدمات منتخب

انجام این طرح از بهمن‌ماه ۸۲ آغاز شده و پیش‌بینی می‌شود تا اسفندماه ۸۳ پایان پذیرد.

اعضای گروه تحقیق این طرح عبارت‌اند از: حسین خسروی (مجری طرح، کارشناس شرکت ایران خودرو)، فریده باقری (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)، حسین میرزایی (پژوهشگر پژوهشکده‌ی آمار)، فاروق کلهر (کارشناس مطالعات اقتصادی شرکت ایران خودرو)، هما نوروزیان (مشاور طرح، کارشناس ارشد مرکز آمار ایران)، دکتر جاوید بهرامی (مشاور طرح، عضو هیئت علمی دانشکده‌ی اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی).

• گروه پژوهشی پرداترشن داده ها و اطلاع رسانی

اعضای گروه: دکتر عباس گرامی (مدیر گروه)، فرشید خانزاده، نیما دانش پرور، حسن رنجی

۱. ارزیابی شیوهی اطلاع رسانی طرح های مرکز آمار ایران از دیدگاه کاربران

اطلاع رسانی و انتشار نتایج حاصل از سرشماری ها و آمارگیری ها یکی از وظایف مهم مرکز آمار ایران به عنوان سازمان متولی آمارهای رسمی در کشور است. تهیه و به هنگام نگاه داشتن آمارها و انتشار سالنامه ی آماری نیز از دیگر وظایف این مرکز است. انتشار و اطلاع رسانی داده ها باید به گونه ای صورت پذیرد که با حفظ

محرمیت آن ها، موجب افزایش کارایی، در دسترس بودن، کاهش هزینه ها و در نهایت رضایت مشتریان و کاربران داده ها گردد.

از شاخص های مهم یک نظام آماری کارا می توان به احساس مسئولیت در قبال نیازهای کاربران، توجه به کیفیت داده ها و توجه ویژه به اطلاع رسانی نتایج و روش ها اشاره کرد. طرح حاضر، با توجه به اهمیت مسئله ی اطلاع رسانی در یک نظام آماری طراحی گردید. در این طرح، ضمن بررسی شیوه های متداول اطلاع رسانی در مرکز آمار ایران، پیش نویس طرح موضوعی بررسی نقاط ضعف و قوت عملکرد اطلاع رسانی آماری مرکز آمار ایران از دیدگاه کاربران، تهیه گردید. انجام این طرح از اسفندماه ۸۱ آغاز شد و در دی ماه ۸۲ به پایان رسید.

اعضای گروه تحقیق این طرح عبارت بودند از: دکتر عباس گرامی (مجری طرح، مدیر گروه پژوهشی پردازش داده ها و اطلاع رسانی، پژوهشکده ی آمار)، حسن رنجی (کارشناس پژوهشکده ی آمار)، فرشید خانزاده (کارشناس پژوهشکده ی آمار)، علیرضا سحرخیز (معاون مدیریت انتشارات و اطلاع رسانی مرکز آمار ایران)، کورش فرهی (کارشناس مسئول مرکز آمار ایران)، و علیرضا زاهدیان (کارشناس مرکز آمار ایران).

۲. چانهی بی پاسخی ها و اثرات آن در برآوردها و تجزیه و تحلیل داده ها

یکی از مسائل مورد توجه آمارشناسان، شناخت منابع بروز خطاهای غیرنمونه گیری و یافتن شیوه های مناسب برای کاهش اثرات آن روی برآوردها است. یکی از انواع خطاهای غیرنمونه گیری، خطای

بی‌پاسخی است. یکی از مهمترین راه‌حل‌های آن، کاهش بی‌پاسخی از طریق اقدامات پیشگیرانه است. راه‌حل‌های دیگر، استفاده از روش‌های برآورد برای بی‌پاسخی و جایگزین نمودن این برآوردها (جانمایی یا Imputation) به جای مقادیر بی‌پاسخی است. در این طرح، روش‌های مختلف جانمایی از جمله جانمایی چندگانه مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت امکان، روش‌هایی بر اساس نظریه‌ی فازی و آنتروپی پیشنهاد می‌گردد. سپس کارایی این روش‌ها با یکدیگر مقایسه شده، توصیه‌های لازم برای استفاده‌ی مطلوب از هر یک از آن‌ها ارائه می‌گردد. سپس برای یک طرح منتخب مرکز آمار ایران، روش مناسب اعمال می‌شود و برآوردهای جدید (تعدیل شده) به دست می‌آید. انجام این طرح از تیرماه ۸۲ آغاز شده و پیش‌بینی می‌شود تا آذرماه ۸۳ پایان پذیرد.

اعضای گروه تحقیق این طرح عبارت‌اند از: دکتر عباس گرامی (مجری طرح، مدیر گروه پژوهشی پردازش داده‌ها و اطلاع‌رسانی، پژوهشکده‌ی آمار)، دکتر عین‌اله پاشا (دانشیار دانشگاه تربیت معلم)، دکتر مجتبی گنجعلی (استادیار دانشگاه شهید بهشتی)، فاطمه هرنندی (مدیر گروه پژوهشی طرح‌های فنی و روش‌های آماری، پژوهشکده‌ی آمار)، عادل فاطمی (دانشجوی دکتری آمار دانشگاه آزاد اسلامی)، ابراهیم خدایی (دانشجوی دکتری آمار دانشگاه ساوت‌هامپتون انگلیس)، و حسن رنجی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار).

۳. بررسی شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارائه‌ی راهکارهای مناسب برای محاسبه‌ی آن‌ها

فناوری اطلاعات، یکی از مباحث روز در کشورهای مختلف بوده، به‌عنوان ابزاری کارآمد و مؤثر در زمینه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و حتی سیاسی مطرح است، به‌گونه‌ای که شاخص‌های مربوط به آن، به‌همراه دیگر شاخص‌های اجتماعی، اقتصادی، و فرهنگی در ارزیابی میزان توسعه و پیشرفت کشورها مورد توجه قرار گرفته است.

شناخت مؤلفه‌های مربوط به فناوری اطلاعات، دستیابی به تعاریف و مفاهیم مورد استفاده در آن، بررسی و تعیین شاخص‌های قابل محاسبه و راهکارهای گردآوری داده‌های مربوط، موضوع این پژوهش است.

هدف اصلی این طرح، شناسایی شاخص‌های مهم فناوری اطلاعات، تدوین تعاریف و مفاهیم مناسب، و ارائه‌ی پیشنهاد عملی برای گردآوری داده‌های مربوط برای محاسبه‌ی این شاخص‌ها است.

بخش عمده‌ی این طرح، مطالعاتی است. در این بخش با مراجعه به منابع موجود، به بررسی شاخص‌های مختلف فناوری اطلاعات، کاربردها و میزان اهمیت آن‌ها پرداخته می‌شود. همچنین، نحوه‌ی گردآوری داده‌ها و محاسبه‌ی شاخص‌ها در برخی کشورها بررسی خواهد شد. در نهایت با تطبیق مطالعات صورت گرفته، شاخص‌های مورد نظر، برای ایران تعیین می‌شود. در صورتی که با توجه به مطالعات صورت گرفته، این نتیجه حاصل شود که برای گردآوری داده‌های مربوط باید طرح

مستقل و جداگانه‌ای اجرا شود، این طرح به طور کامل طراحی خواهد شد. انجام این طرح از اسفندماه ۸۲ آغاز شده و پیش‌بینی می‌شود تا شهریورماه ۸۳ پایان پذیرد.

اعضای گروه تحقیق این طرح عبارت‌اند از: دکتر عباس گرامی (مجری طرح، مدیر گروه پژوهشی پردازش داده‌ها و اطلاع‌رسانی، پژوهشکده‌ی آمار)، توفیق رجایی‌راد (مدیرکل دفتر صنعت، معدن و محیط زیست مرکز آمار ایران)، دکتر محمدرضا فقیهی (استادیار دانشگاه شهید بهشتی)، هوشنگ بشارتیان (مدیرعامل شرکت یاس ارغوانی)، فرشید خان‌زاده (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار) و نیما دانش‌پرور (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار).

• گروه پژوهشی طرح‌های فنی و روش‌های آمار

اعضای گروه: فاطمه هرنندی (مدیر گروه)، فرشید جمشیدی، مریم جوادی، زهره فلاح محسن‌خانی

۱. خطای نمونه‌گیری در آمارگیری‌های نمونه‌ای پیچیده

خطای نمونه‌گیری عبارت است از تغییرپذیری تصادفی که به دلیل بررسی نمونه‌ای از جامعه به جای تمام واحدهای جامعه، رخ می‌دهد. ارائه‌ی خطای نمونه‌گیری به همراه برآورد حاصل از نمونه‌گیری، به کاربران این امکان را می‌دهد که در تصمیم‌گیری‌ها

آگاهانه‌تر عمل نمایند. طرح‌های نمونه‌گیری که در تولید آمارهای رسمی مورد استفاده قرار می‌گیرد، اغلب طرح‌های پیچیده‌ای هستند که برای بهینه‌سازی طرح و افزایش دقت نتایج مبتنی بر نمونه‌گیری خوشه‌ای، طبقه‌بندی، روش‌های برآورد نسبتی و یا رگرسیونی و ... می‌باشند. در این موارد به دلیل پیچیدگی روش‌های مستقیم محاسبه‌ی خطای نمونه‌گیری و در بعضی موارد عدم امکان محاسبه‌ی خطای نمونه‌گیری به روش مستقیم، لازم است از روش‌های غیرمستقیم برای این منظور استفاده شود. در این طرح، ضمن تشریح هر یک از روش‌های غیرمستقیم شامل خطی‌سازی، تکرار، گروه‌های تصادفی و ... نحوه‌ی کاربرد هر روش نیز توضیح داده می‌شود و با استفاده از شبیه‌سازی، مقایسه‌ای بین این روش‌ها انجام می‌شود و در انتها خطای نمونه‌گیری یکی از طرح‌های آمارگیری مرکز آمار ایران برآورد می‌شود. انجام این طرح از اردیبهشت‌ماه ۸۲ آغاز شده و پیش‌بینی می‌شود تا شهریورماه ۸۳ پایان پذیرد.

اعضای گروه تحقیق این طرح عبارت‌اند از: دکتر صدیقه شمس (مجری طرح، عضو هیئت علمی دانشگاه الزهراء)، دکتر عباس گرامی (مدیر گروه پژوهشی پردازش داده‌ها و اطلاع‌رسانی، پژوهشکده‌ی آمار)، فاطمه هرنندی (مدیر گروه پژوهشی طرح‌های فنی و روش‌های آماری، پژوهشکده‌ی آمار) و زهره فلاح‌محسن‌خانی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار).

۲. تعیین مدل عرضه‌ی نیروی کار در ایران

پیش‌بینی جمعیت فعال اقتصادی مستلزم شناسایی عواملی است که موجب ورود و خروج افراد به نیروی کار می‌شود. این عوامل که ویژگی‌های فردی یا خانواری افراد را نشان می‌دهد مجموعه‌ای از

متغیرهای اقتصادی و اجتماعی هستند که بر تصمیم‌گیری افراد مبنی بر پیوستن به نیروی کار یا خروج از آن تأثیر می‌گذارد. آنچه که در اغلب مطالعات اقتصادی کشور مشاهده می‌شود ساخت مدل عرضه نیروی کار در سطح کلان است. محدود مطالعاتی نیز که در سطح خرد به ساخت مدل عرضه پرداخته‌اند بدون توجه به محدودیت‌های متغیر وابسته‌ی مدل از روش برآورد OLS (Ordinary Least Squares) برای برآورد پارامترهای مدل استفاده نموده‌اند که خالی از اشکال نیست. در این پژوهش پس از بررسی مطالعات انجام شده در ایران و سایر کشورها، مدل‌های رگرسیونی برای متغیرهای وابسته محدود شده یا دسته‌بندی شده تشریح می‌شود و مدل‌های عرضه‌ی نیروی کار حاصل از کاربرد روش‌های مختلف با یکدیگر مقایسه و در نهایت مدل مناسب عرضه‌ی نیروی کار کشور ارائه می‌شود. انجام این طرح از شهریور ماه ۸۲ آغاز شده و پیش‌بینی می‌شود تا دی‌ماه ۸۳ پایان پذیرد.

اعضای گروه تحقیق این طرح عبارت‌اند از: فاطمه هرنندی (مجری طرح، مدیر گروه پژوهشی طرح‌های فنی و روش‌های آماری، پژوهشکده‌ی آمار)، مریم جوادی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)، فرشید جمشیدی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)، علیرضا فرهادی کیا (کارشناس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی)، دکتر حمیدرضا نواب‌پور (مشاور طرح، رئیس پژوهشکده‌ی آمار).

۳. تهیه‌ی طرح شناخت ویژگی‌های مسکن روستایی

برنامه‌ریزی صحیح و دقیق امور مربوط به مسکن روستایی، چه از جنبه‌ی افزایش ظرفیت اسکان جمعیت در روستاها و چه از جنبه‌ی اصلاح، بهسازی و نوسازی مسکن و بافت روستایی، مستلزم در اختیار داشتن آمار و اطلاعات صحیح، دقیق، جامع و به‌هنگام در رابطه با خصوصیات کمی و کیفی وضع موجود مسکن روستایی کشور و نیز آگاهی از شرایط اجتماعی و اقتصادی حاکم بر آبادی‌های کشور است. با توجه به این‌که تنها منبع موجود در زمینه‌ی مسکن روستایی، سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن با فواصل زمانی ده ساله و نیز آمارگیری‌های موردی از فعالیت‌های ساختمانی بخش خصوصی در نقاط شهری و روستایی بوده و این اطلاعات نیز بسیار کلی، محدود و فارغ از مباحث مربوط به گونه‌شناسی مسکن روستایی است، لذا با توجه به نیاز بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به‌عنوان مسئول بهسازی مسکن روستایی کشور، به اطلاعات تفصیلی مربوط به ویژگی‌های کمی و کیفی مسکن روستایی، نهاد مذکور سفارش تهیه‌ی طرح آمارگیری از ویژگی‌های مسکن روستایی را به پژوهشکده‌ی آمار ارائه نمود. تهیه‌ی طرح مذکور از فروردین‌ماه سال ۱۳۸۲ آغاز شد و پس از اجرای آزمایشی طرح توسط بنیاد، اصلاحات لازم در طرح فنی و موضوعی اعمال شد و مدارک مورد نیاز در تیرماه سال ۸۲، جهت اجرای طرح در ۲۸ استان کشور، به بنیاد ارائه شد. تهیه‌ی نرم‌افزارهای مربوط به داده‌آمایی، وریف، ادیت و استخراج جداول نیز در اسفندماه ۸۲ به پایان رسید. طی انجام طرح پژوهشی فوق‌الذکر، مستندات ذیل تهیه و در اختیار بنیاد مسکن قرار گرفت:

- فرم های آمارگیری شامل فرم فهرست برداری، خلاصه ی فرم فهرست برداری، پرسش نامه ی واحد مسکونی و پرسش نامه ی آبادی
- راهنمای تکمیل فرم های آمارگیری
- الگوی جداول نهایی و راهنمای استخراج آن ها
- فلوچارت های ادیت آدرس و ادیت موضوعی
- راهنمای بازبینی فرم های آمارگیری
- راهنمای اجرایی
- طرح نمونه گیری
- فهرست واحدهای نمونه
- نرم افزارهای داده آمایی، وریف، ادیت و استخراج جداول

اعضای گروه تهیه کننده این طرح عبارت بودند از: مریم جوادی (مجری طرح، کارشناس پژوهشکده ی آمار)، زهره فلاح محسن خانی (عضو هیئت علمی پژوهشکده ی آمار)، فاطمه هرنندی (مدیر گروه پژوهشی طرح های فنی و روش های آماری، پژوهشکده ی آمار) و مسعود فتاحی (کارشناس دفتر طراحی سیستم مرکز آمار ایران).

۴. ارائه ی راهکارهای مناسب تولید آمارهای درآمد خانوار

در مدت چهل سال که از اجرای طرح های آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار مرکز آمار ایران می گذرد، همواره متوسط درآمد خانوارها کمتر از متوسط هزینه بوده است. وقوع این پدیده شاید در بعضی از سال ها توجیه پذیر باشد، اما استمرار آن در یک دوره طولانی نشانه ی وجود اشکال در داده های آماری مربوط است. در مورد خطاهای شیوه ی اطلاع گیری هزینه ی خانوار قبلاً مطالعاتی انجام شده؛ اما در مورد خطاهای اطلاعات مربوط به درآمد خانوارها تاکنون بررسی علمی انجام نشده است. تجارب کارشناسی حاصل از اجرای طولانی طرح هزینه و درآمد بیان گر آن است که این خطاها می توانند از منابع مختلف شامل پرسش نامه، تعاریف، مفاهیم، ضوابط تعیین هزینه های شغلی خوداشتغالان، پاسخگو و ... ناشی شوند.

هدف اصلی این پژوهش، شناسایی منابع کم پوششی آمارهای درآمد و رفع آن تا حد امکان است. به این منظور ضمن بررسی ویژگی های طرح جاری آمارگیری از هزینه و درآمد مرکز آمار ایران، مهمترین توصیه های بین المللی در زمینه ی تعاریف و مفاهیم و شیوه ی سنجش اقلام مربوط به درآمد خانوار و تجارب سایر کشورها مورد بررسی قرار می گیرد. همچنین، با بررسی فایل های اطلاعاتی طرح

جاری طی سال‌های گذشته، معنی‌دار بودن تأثیر ویژگی‌های خانوار بر کم بودن درآمد در مقایسه با هزینه‌ی خانوار بررسی می‌شود. انجام این طرح از فروردین‌ماه ۸۲ آغاز شده و پیش‌بینی می‌شود تا خردادماه ۸۳ پایان پذیرد.

اعضای گروه تحقیق این طرح عبارت‌اند از: حسن ورمزیار (مجری طرح، کارشناس ارشد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی)، مریم جوادی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)، زهره فلاح‌محسن‌خانی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)، فرشید جمشیدی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار) و فریده باقری (مدیر گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی و عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار).

۵. تهیه‌ی گزارش فنی «اشتغال، اشتغال ناقص و بیکاری: مفاهیم و شیوه‌سنجش»

این گزارش در حقیقت یکی از محصولات جانبی طرح «آمارگیری نیروی کار» است که در آن به معرفی تعاریف و مفاهیم استاندارد مرتبط با نیروی کار پرداخته شده است. گروه مطالعاتی تهیه‌کننده‌ی طرح پیشنهادی برای آمارگیری نیروی کار پس از مطالعه‌ی توصیه‌های سازمان بین‌المللی کار (ILO) در زمینه‌ی تعاریف و مفاهیم مرتبط با نیروی کار از قبیل اشتغال، بیکاری، اشتغال ناقص و ... همچنین شیوه‌های پیشنهادی برای سنجش این اقلام، به دلیل اهمیت موضوع، مناسب دید که تعاریف و مفاهیم استاندارد مربوط به نیروی کار به صورت یک گزارش مستقل تهیه و تدوین شود، تا بتواند مورد استفاده‌ی دست‌اندرکاران تهیه‌ی آمارهای نیروی کار در کشور و همچنین استفاده‌کنندگان از این آمارها قرار گیرد. مسئولیت تهیه‌ی این گزارش بر عهده‌ی خانم فاطمه هرنندی (مدیر گروه پژوهشی طرح‌های فنی و روش‌های آماری، پژوهشکده‌ی آمار) بوده و ویراستاری آن توسط خانم مریم جوادی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار) انجام شده است.

• گروه خدمات آموزشی

اعضای گروه: مجید رجبی (سرپرست گروه)، مریم امیراحمدی، مهدی باقرپورسهرابی، حسین حاجی‌زاده، حمید معظمی‌گودرزی

گروه خدمات آموزشی با محور قرار دادن تدوین، تعریف و پیشنهاد دوره‌های آموزشی مورد نیاز کارشناسان نظام آماری کشور، فعالیت عمده‌ی خود را در ابتدای سال ۱۳۸۲ با تألیف کتابچه‌ی مجموعه‌ی برنامه‌های آموزشی پژوهشکده‌ی آمار آغاز کرد که در اختیار تمامی دستگاه‌های اجرایی قرار گرفت. اهداف کلی از تألیف این کتابچه عبارت‌اند از:

- معرفی پژوهشکده‌ی آمار به‌عنوان یکی از مراکز تخصصی عمده‌ی ارائه‌دهنده‌ی آموزش‌های ضمن خدمت کارشناسان نظام آماری
- کسب اطلاع از نیازهای آموزشی دستگاه‌های اجرایی

گروه خدمات آموزشی بر اساس تجربیات حاصل از تألیف کتابچه‌ی آموزشی پژوهشکده‌ی آمار، ۱۳ دوره‌ی تخصصی و مورد نیاز عمده‌ی آمارشناسان و کارشناسان نظام آماری برای آموزش‌های کوتاه‌مدت در سال ۱۳۸۳ تدارک دیده است که به طور منظم آن‌ها را برگزار خواهد کرد. امید است حضور کارشناسان دستگاه‌های اجرایی در تحقق عملی این دوره‌های آموزشی تجلی یابد. در این ارتباط، با اساتید ایرانی متخصص در خارج از کشور نیز مکاتباتی صورت گرفته است تا بتوان از دانش و تخصص این اساتید بزرگوار، در جهت ارتقای سطح دانش و مهارت کارشناسان داخلی سود برد.

کارگاه آموزشی «آمارهای محیط زیست» یکی از دوره‌های ویژه است که با همکاری صمیمانه‌ی آقای دکتر مهدی رزاقی از دانشگاه بلومزبرگ برای دی‌ماه ۸۳ برنامه‌ریزی شده است. با توجه به معضلات موجود در بخش آمارهای محیط زیست به نظر می‌رسد، این دوره برای متخصصان در این زمینه راه‌گشا باشد.

در نتیجه‌ی اقدامات این گروه، تا کنون فهرست دوره‌های در نظر گرفته شده برای آموزش، به شرح زیر تهیه شده است:

برنامه‌ی دوره‌های آموزشی پژوهشکده‌ی آمار در سال ۱۳۸۳

مدرس	زمان برگزاری	عنوان دوره	کد دوره
نورمحمدی، آقای	۱۷ تا ۲۰ خردادماه	آشنایی با نظام آمارهای ثبتي	OSG-002/۱۳۸۳
دلور	۶ تا ۸ تيرماه	روش تحقيق	SMD-001/۱۳۸۳
معظمي گودرزي	۲۲ تا ۲۴ تيرماه	زبان تخصصي	ESP-001/۱۳۸۳
گلدسته	۱۷ تا ۲۱ مردادماه	نماگرهاي کوتاه‌مدت	ECO-104/۱۳۸۳
نواب‌پور	۷ تا ۱۱ شهريورماه	بررسي‌هاي نمونه‌گيري	SMD-101/۱۳۸۳
گنجعلي	۲۱ تا ۲۵ شهريورماه	بي‌پاسخي در آمارگيري‌ها: کاستن، وزن‌دهي، جانبي	SMD-102/۱۳۸۳
نواب‌پور، جعفري	۲۰ تا ۲۲ مهرماه	آشنائي با نظام آماری ايران	OSG-001/۱۳۸۳
نواب‌پور	۱۶ تا ۲۰ آبان‌ماه	آمار کاربردی و زبان برنامه‌نویسی SAS	ASA-202/۱۳۸۳
مرادی، نواب‌پور	۲۳ تا ۲۵ آذرماه	مدیریت کیفیت در تولید آمار	MSI-102/۱۳۸۳
رزاقی	نیمه‌ی اول دی‌ماه	Statistical Methods for Environmental Risk Analysis	ECO-201/۱۳۸۳
نواب‌پور، بردبار	۲۱ تا ۲۳ دی‌ماه	روش‌هاي کنترل افشای اطلاعات آماری	SIS-201/۱۳۸۳
گرامی	۳ تا ۷ بهمن‌ماه	طرح آزمایش‌ها در بررسی‌هاي پيمائشي	SMD-203/۱۳۸۳
هرندي، جوادی، سخاوت	۱۵ تا ۱۹ اسفندماه	تهيه و تدوين طرح‌هاي آمارگيري	SMD-204/۱۳۸۳

شایان ذکر است که این فهرست، دروس و دوره‌هایی را شامل می‌شود که در حال حاضر، نیاز به آنها در نظام آماری کشور کاملاً محسوس است.

این گروه همچنین دوره‌های آموزشی زیر را در سال ۱۳۸۲ در محل پژوهشکده‌ی آمار برگزار کرده است.

عنوان دوره	سفارش دهندگان / شرکت کنندگان	مدرسین	زمان	مدت
روش تحقیق	مرکز آمار ایران	دکتر علی دلاور	تیر ماه	۱۸ ساعت
آشنایی با نظام آمارهای ثبتی	وزارت بهداشت	دکتر حمیدرضا نواب‌پور، محمد نورمحمدی	شهریور ماه	۲۴ ساعت
اصول نامه‌نگاری به زبان انگلیسی	همکاران در پژوهشکده‌ی آمار	حمید معظمی‌گودرزی	دی ماه	۴ ساعت
آموزش مکالمه زبان انگلیسی (ترم اول)	همکاران در پژوهشکده‌ی آمار	حمیدرضا شهیدی	دی - بهمن - اسفند ماه	۵۰ ساعت

همچنین، از میان سخنرانی‌های ارائه شده در جلسات هفتگی «مباحث مطرح در آمارهای رسمی» که در روزهای چهارشنبه در پژوهشکده‌ی آمار برگزار می‌شود، ۲ سخنرانی به صورت سمینار برای کارشناسان مرکز آمار ایران در پژوهشکده‌ی آمار ارائه شد.

عنوان سخنرانی	شرکت کنندگان	سخنرانان	زمان
مرکز اطلاعات ملی (NIC) (National Information Center)	مرکز آمار ایران	فرشید جمشیدی	۸۲/۵/۱
نمونه‌گیری چرخشی (Rotation Sampling)	مرکز آمار ایران	زهره فلاح‌محسن‌خانی	۸۲/۵/۱۵

گروه خدمات آموزشی برای معرفی فعالیت‌ها و عملکردهای پژوهشکده‌ی آمار، در سال ۱۳۸۲ برنامه‌های زیر را ترتیب داد:

۱. برپایی نمایشگاه کتاب و آثار پژوهشی پژوهشکده‌ی آمار در دانشگاه گرگان همزمان با برگزاری چهارمین سمینار احتمال و فرآیندهای تصادفی (۱۲ و ۱۳ شهریورماه)

۲. برپایی نمایشگاه کتاب و آثار پژوهشی پژوهشکده‌ی آمار در محل سالن اجلاس سران همزمان با مراسم گرامی‌داشت روز آمار و برنامه‌ریزی از طرف مرکز آمار ایران (۳۰ مهرماه ۸۲)
۳. سخنرانی رئیس پژوهشکده‌ی آمار و برپایی نمایشگاه کتاب و آثار پژوهشی پژوهشکده‌ی آمار در دانشگاه مازندران، به مناسبت گرامی‌داشت روز آمار و برنامه‌ریزی (۲ و ۳ آبان‌ماه ۸۲)
۴. برنامه‌ریزی برای بازدید دانشجویان رشته‌ی آمار دانشگاه مازندران از پژوهشکده‌ی آمار و مرکز آمار ایران به پیشنهاد گروه آمار آن دانشگاه (۱۲ آذرماه ۸۲)

بازدید دانشجویان گروه آمار دانشگاه مازندران از مرکز آمار ایران و پژوهشکده‌ی آمار
آذرماه ۱۳۸۲

در سال ۱۳۸۲ با همکاری گروه‌های پژوهشی، سمینارهای زیر در ارتباط با طرح‌های پژوهشی، برگزار شد:

عنوان سمینار	سخنرانان	گروه پژوهشی مربوط	زمان ارائه
طرح پیشنهادی برای آمارگیری نیروی کار	فاطمه هرندی، افسانه یزدانی، صفورا عباسی	گروه پژوهشی طرح‌های فنی و روش‌های آماری	۸۲/۳/۷
روش اندازه‌گیری بخش غیررسمی در ایران	دکتر علی اصغر بانویی، دکتر علی عرب‌مازار یزدی و فریده باقری	گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی	۸۲/۳/۲۸
اندازه‌گیری شاخص فقر در ایران	دکتر فرهاد خدادادکاشی	گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی	۸۲/۴/۲۵
تعدیل کیفی شاخص قیمت کالاها با استفاده از مدل رگرسیونی هدانیک (مورد رایانه‌های شخصی)	دکتر مسعود یارمحمدی، حسین میرزایی و حسین خسروی	گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی	۸۲/۱۰/۳

سمینار روش اندازه‌گیری بخش غیررسمی در ایران

سمینار تعدیل کیفی شاخص قیمت کالاها با استفاده از مدل رگرسیونی هدانیک

اعضای پژوهشکده‌ی آمار به منظور ارتقاء دانش آماری خود، در کنار فعالیت‌های پژوهشی، موضوعاتی را در مباحث مطرح در آمارهای رسمی انتخاب کرده و نتایج یافته‌های خود را در جلساتی که روزهای چهارشنبه و با اهداف زیر برگزار می‌شود، ارائه می‌کنند.

- آشنایی کارشناسان پژوهشکده‌ی آمار با مسائل مطرح در آمارهای رسمی،
- تحقیق پیرامون روش‌های جدید در برنامه‌های آماری کشورها جهت بهبود کیفیت آمارهای رسمی کشور،
- ارتباط و تبادل نظر بین کارشناسان پژوهشکده‌ی آمار با کارشناسان مرکز آمار ایران و دانشگاهیان.

در سال ۱۳۸۲، مباحث زیر در جلسات مذکور مورد بحث و بررسی قرار گرفت:

۱. دارایی‌های نامحسوس
۲. ارائه‌ی اطلاعات به کاربران
۳. احترام به حریم شخصی و حفظ محرمانه بودن: محترم شمردن قرارداد
۴. یکپارچه‌سازی وظایف
۵. مدل تفسیری قانون آمار ملی، اصول بنیادی آمار رسمی، شکل‌های نمایانگر ساختارهای ممکن کارکرد سازمان‌های آماری

* مباحث فوق براساس فصول پایانی کتاب

“Handbook of Statistical Organization, Third Edition: The Operation and organization of a Statistical Agency”

ارائه شده‌اند.

۶. آزمایش‌های فاکتوریل ناقص در طرح‌های کاملاً تصادفی و بلوک‌های تصادفی
۷. نمونه‌گیری چرخشی
۸. برآوردگرهای کالبیدنی در نمونه‌گیری پیمایشی
۹. تأثیر ممکن تغییرات پرسش روی داده‌ها و کاربرد آن: مطالعه‌ی موردی دو سرشماری در آفریقای جنوبی (سال‌های ۱۹۹۶ و ۲۰۰۱)
۱۰. مرور خلاصه‌ای از روش‌های جانپی مورد استفاده در اداره‌ی آمار هلند
۱۱. برآورد کم‌شماری در سرشماری‌ها با استفاده از آمارگیری از اندازه پوشش و تحلیل‌های جمعیت‌شناختی

۱۲. شیوه‌های جدید SAS برای تحلیل داده‌های آمارگیری‌های نمونه‌ای
۱۳. نیازهای آموزشی آمارشناسان بررسی نمونه‌ای در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه
۱۴. اهداف و چالش‌های طرح‌های کمک و همکاری فنی آماری در جهان
۱۵. مقایسه‌ی آمارگیری‌های پستی و اینترنتی: الگوی پاسخگویی، ویژگی‌های پاسخگو، کیفیت داده‌ها
۱۶. شاخص‌های توسعه‌ی انسانی
۱۷. تمرکز جغرافیایی تولید و بیکاری در کشورهای عضو OECD
۱۸. اندازه‌گیری عملکرد در سازمان‌های ملی آمار
۱۹. ردیابی طرح‌های کارآ برای مقایسه‌های مورد نظر
۲۰. مشکلات اداره‌های ملی آمار در راه تأمین داده‌های مورد نیاز سازمان‌های بین‌المللی
۲۱. مسائل جدید کاربرد آمار در نتیجه‌ی پیشرفت فناوری اطلاعات
۲۲. روش‌های وزن‌دهی

اعضای پژوهشکده‌ی آمار در جلسه‌ی مباحث مطروح در آمارهای رسمی

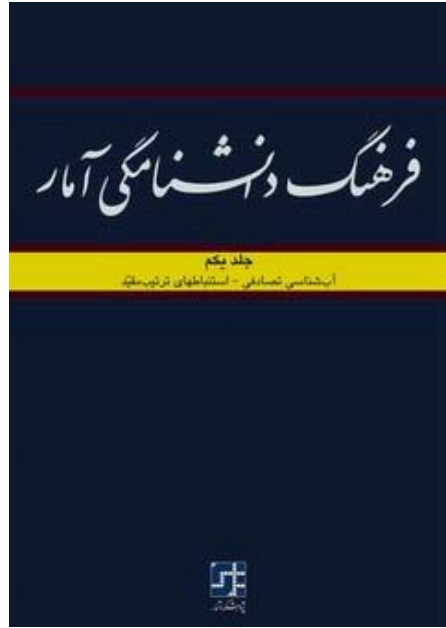

«فرهنگ دانشنامگی آمار» منبع درجه یک اطلاعات راجع به نظریه، روش‌ها، و کاربردهای آماری برای پژوهشگران است. این اثر ارزشمند جایگاه خود را به‌عنوان برجسته‌ترین مرجع مطلوب برای آنهایی که در زمینه‌ی آمار، نظریه‌ی احتمال، زیست‌آمار، کنترل کیفیت، و اقتصاد و در رابطه با کاربردهای روش‌های آماری در جامعه‌شناسی، مهندسی، علوم رایانه و ارتباطات، زیست‌پزشکی، روان‌شناسی، و ... مشغول به کار هستند، حفظ کرده است.

اولین گام برای تهیه‌ی فرهنگ دانشنامگی آمار، در سال ۱۳۷۶ با تشکیل «شورای فرهنگ دانشنامگی آمار» برداشته شد. شورای مذکور (به ترتیب الفبایی) متشکل از آقایان: دکتر

ابراهیم حاجی‌زاده (تا اردیبهشت‌ماه ۱۳۷۷)، دکتر عبدالرحیم شهلائی (از بهمن‌ماه ۱۳۸۱)، دکتر علی عمیدی (تا آبان‌ماه ۱۳۸۱)، دکتر محمدرضا فقیهی، دکتر محمدرضا مشکانی، دکتر حمیدرضا نواب‌پور، دکتر سیامک نوربلچی (تا آبان‌ماه ۱۳۷۸)، دکتر محمدقاسم وحیدی‌اصل، دکتر سیدمقتدا هاشمی‌پرست (از آبان‌ماه ۱۳۷۸)، و سرکار خانم دکتر صدیقه شمس (از تیرماه ۱۳۸۱)، مبنای تهیه‌ی فرهنگ دانشنامگی آمار را فرهنگ ۱۳ جلدی (۹ جلد اصلی، ۱ جلد تکمیلی، و ۳ جلد روزآمد) Encyclopedia of Statistical Sciences گذاشت که با سرویراستاری آقای ساموئل کاتس تهیه شده است.

ابتدا شورای فرهنگ دانشنامگی آمار برای تمام مدخل‌های فرهنگ مذکور برابر نهاده‌های فارسی مناسب برگزید و با توجه به فقدان یک واژه‌نامه‌ی آماری در کشور، تصمیم گرفت که حاصل فعالیت‌های خود را در قالب مجموعه‌ای به نام «واژه‌ها و اصطلاحات آماری»^۱ برای استفاده‌ی آمارشناسان و متخصصان در رشته‌های مرتبط با آمار منتشر نماید. همچنین همزمان با این فعالیت، تعداد کثیری از مقاله‌هایی که عنوان آنها با حروف «آ» و «ا» شروع می‌شد برای ترجمه نزد استادان موضوع ارسال شد. علاوه بر اعضای شورا که ترجمه‌ی برخی از مقاله‌ها را بر عهده داشته‌اند، بیش از ۷۰ نفر از استادان دانشگاه‌های سراسر کشور و تعدادی از کارشناسان آمار در دستگاه‌های تولیدکننده‌ی آمار نیز با این شورا در زمینه‌ی ترجمه‌ی مقاله‌ها همکاری داشته‌اند. کار ویرایش مقاله‌های ترجمه شده، صرفاً به عهده‌ی اعضای شورا بوده است.

^۱شایان ذکر است که ویرایش اول این کتاب در سال ۱۳۷۸، و ویرایش دوم آن در سال ۱۳۸۲ به چاپ رسیده است. ویرایش سوم «واژه‌ها و اصطلاحات آماری» در صفحه‌خانه‌ی پژوهشگاه‌ی آمار ([URL: http://www.src.ac.ir](http://www.src.ac.ir)) قابل دسترسی است.

به منظور انجام امور دبیرخانه‌ای، ارتباط با همکاران طرح، حروف‌نگاری مقاله‌های ترجمه شده، مقابله و صفحه‌بندی مقاله‌ها، و سایر امور مربوط، دبیرخانه‌ی شورای فرهنگ دانشنامه‌ی آمار در سال ۱۳۷۶ تشکیل شد. این دبیرخانه، علاوه بر امور ذکر شده با تشکیل منظم جلسه‌های شورای فرهنگ دانشنامه‌ی آمار، نقش مهمی در پیگیری و پیشرفت طرح ایفا نمود.

هر مقاله از جلد حاضر برای نهایی شدن مراحل زیر را طی کرده است:

۱. ارسال مقاله برای ترجمه، ۲. حروف‌نگاری مقاله‌ی ترجمه شده، ۳. مقابله‌ی مقاله‌ی حروف‌نگاری شده با متن اصلی، ۴. ارسال مقاله‌ی ترجمه شده برای ویراستاری، ۵. مقابله و ارسال مقاله‌ی ویراستاری شده برای سرویراستاری، ۶. مقابله و ارسال مقاله‌ی سرویراستاری شده برای اعمال رسم‌الخط فارسی، و ۷. بازخوانی نهایی و آماده‌سازی مقاله برای چاپ.

به علت گستردگی کار و زمان بر بودن کامل کردن هر جلد فارسی، شورای فرهنگ دانشنامه‌ی آمار تصمیم گرفت تا به منظور تسریع در قابل استفاده نمودن قسمت‌هایی از این فرهنگ برای علاقه‌مندان به علم آمار در کشور، هر جلد فارسی را در چند قسمت چاپ نموده، سپس به چاپ کامل هر جلد بپردازد. از این رو، قسمت اول جلد یکم در تیرماه ۱۳۸۰ و قسمت دوم آن در شهریورماه ۱۳۸۱ به چاپ رسید و در فروردین‌ماه ۱۳۸۳، ویرایش دوم مجموعه‌ی دو قسمت اول و دوم و قسمت سوم در قالب جلد یکم که شامل ۲۹۲ عنوان مقاله و در حدود ۷۵۰ صفحه خواهد بود، چاپ و منتشر خواهد شد.

به دلیل مأموریت‌های بنیاد دانشنامه‌ی بزرگ فارسی، پژوهشکده‌ی آمار ادامه‌ی این فعالیت را به این بنیاد واگذار نمود. بنا بر این از ابتدای سال ۸۳ این فعالیت از دستور کار پژوهشکده‌ی آمار خارج می‌شود.

۱. ترجمه‌ی کتاب

Sampling Methodologies With Applications

Poduri S.R.S. Rao , 2000

ترجمه و ویرایش کلیه قسمت‌های این کتاب به پایان رسیده و پس از رفع اشکالات حروف چینی و ویرایش نهایی منتشر خواهد شد.

۲. چاپ مقاله‌ی «Transformation of Multivariate Normal Distribution» در مجله‌ی
Journal of Statistical Theory and Applications

۳. ارائه‌ی مقاله‌ی «Multivariate Location Models» در پنجاه و چهارمین کنفرانس ISI

۴. پذیرفته شدن مقاله‌ی «Ordering Convolutions of Gamma Random Variables» برای چاپ
در مجله‌ی *Sankhya*

۵. پذیرفته شدن مقاله‌ی «Multivariate Depressives Ordering» برای چاپ در مجله‌ی
Probability for engineering and sciences

۶. پذیرفته شدن مقاله‌ی

A General Inverse Sampling Scheme and its Application to Adaptive Cluster Sampling

برای چاپ در مجله‌ی *Australian & New Zealand Journal of Statistics*

۷. ترجمه‌ی مقاله‌ی «الگوی چرخش» برای فرهنگ دانشنامه‌ی آمار

۸. ترجمه‌ی مقاله‌ی «مقایسه داده‌ها با گذر زمان و مکان» برای مجله‌ی گزیده مطالب آماری

۹. تهیه‌ی مقاله‌ی «کاربرد فرآیند تصادفی نرخ رشد جمعیت در پیش‌بینی احتمالی جمعیت» و ارسال
برای چاپ

۱۰. تهیه‌ی مقاله‌ی «برآورد و پیش‌بینی جمعیت استان‌های کشور به روش‌های آماری و
جمعیت‌شناختی» و ارسال برای چاپ

۱۱. ترجمه‌ی مقاله‌ی «دیدگاه‌های جدید در نمونه‌گیری احتمالی» برای مجله‌ی گزیده مطالب آماری

۱۲. ترجمه‌ی مقاله‌ی «نمونه‌ی خودگران» برای مجله‌ی گزیده مطالب آماری

۱۳. ترجمه‌ی مقاله‌ی «ظرفیت‌سازی آماری» برای مجله‌ی گزیده مطالب آماری

۱۴. تهیه‌ی مقاله‌ی «تعیین حجم نمونه به روش بوت‌استرپ»

۱۵. تهیهی مقاله‌ی «برآوردهای کالیبره، روشی مناسب برای برآورد آماره‌های نیروی کار» و ارسال آن برای چاپ
۱۶. چاپ مقاله‌ی «مدل رگرسیون لجستیک چندحالتی با مقادیر گم‌شده» در مجله‌ی بهداشت؛
۱۷. چاپ مقاله‌ی «مقایسه‌ی میانگین‌های چند جامعه از توزیع نرمال با واریانس‌های نابرابر نامعلوم» در مجله‌ی اندیشه‌ی آماری؛
۱۸. چاپ ترجمه‌ی مقاله‌ی «آزمونی برای نرمال بودن با توان یکنواخت بالا» در مجله‌ی گزیده‌ی مطالب آماری؛
۱۹. چاپ ترجمه‌ی مقاله‌ی «نیازهای آموزشی آمارشناسان بررسی نمونه‌ای در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه» در مجله‌ی گزیده‌ی مطالب آماری.

۱. مجله‌ی پژوهش‌های آماری ایران

همگام با پیشرفت‌های چشمگیر علم آمار از جنبه‌های نظری و کاربردی در دهه‌های اخیر، توجه ویژه‌ای نیز به اطلاع‌رسانی و اشاعه‌ی پیشرفت‌های حاصل مبذول شده است. تنوع و تعدد نشریه‌های آماری و به‌ویژه مجله‌های علمی، چه در زمینه‌های عمومی و چه در زمینه‌های تخصصی آمار، خود گواه بارزی بر این واقعیت است. خوشبختانه در کشور ما نیز این پیشرفت از جهاتی محقق شده، یا در آستانه‌ی تحقق است. تعداد فزاینده‌ی فارغ‌التحصیلان آمار، به‌خصوص در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا، و درج مقاله‌های آماری در مجله‌های تخصصی داخلی و خارجی با زمینه‌های علوم و علوم پایه، از جمله‌ی شواهد پیشرفت آمار در کشور است.

در حال حاضر، سه مجله‌ی آماری از سوی انجمن آمار ایران منتشر می‌شود که عبارت‌اند از:

- ندا (فارسی)
- اندیشه‌ی آماری (فارسی)
- Journal of Iranian Statistical Society (JIRSS) (انگلیسی)

«ندا» نشریه‌ای برای دانشجویان رشته‌ی آمار است که نخستین شماره‌ی آن در سال ۱۳۸۱ منتشر شده است و به دلیل ماهیت و نوع مخاطبان و سطح مطالب آن، از هیچ یک از درجات اعتباری نشریات علمی برخوردار نیست.

«اندیشه‌ی آماری» که اکنون هفتمین سال انتشار خود را پشت سر می‌گذارد، دارای درجه‌ی اعتباری علمی - ترویجی است.

علاوه بر دو مجله‌ی فوق که به زبان فارسی منتشر می‌شوند، «پژوهش‌نامه‌ی انجمن آمار ایران» یا Journal of Iranian Statistical Society (JIRSS) نیز به زبان انگلیسی و به‌منظور کسب درجه‌ی اعتباری علمی - پژوهشی در حال انتشار است.

در این میان، فقدان نشریه‌ای با درجه‌ی اعتباری علمی - پژوهشی به زبان فارسی کاملاً محسوس است. از این رو پژوهشکده‌ی آمار با توجه به اهداف و وظایف خود در نظر دارد تا با اتکا به پژوهش‌های آماری انجام شده و پژوهش‌های آینده در کشور، نسبت به انتشار مجله‌ای علمی - تخصصی با عنوان «مجله‌ی پژوهش‌های آماری ایران» اقدام کند که بتواند موفق به کسب درجه‌ی اعتباری «علمی - پژوهشی» از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری شود. زمینه‌های فعالیت این مجله، آمار نظری، آمار کاربردی، احتمال، آمار رسمی، آموزش آمار، آمار و سیستم‌های فازی، آمار در اقتصاد، زیست‌آمار، آمار و فناوری، و سایر زمینه‌های آماری خواهد بود.

۲. هفتمین کنفرانس آمار ایران

کنفرانس آمار ایران با هدف گسترش فرهنگ آماری در کشور، پیشبرد مرزهای دانش، به روز نگاه داشتن آگاهی جامعه‌ی دانشگاهی از علوم روزمره‌ی آمار، ایجاد محلی برای ارائه‌ی کارهای تحقیقاتی دانشجویان و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، و در صورت لزوم، تشویق آنان، ایجاد زمینه‌های مشترک همکاری بین دانشگاهیان، آشنایی دانشگاهیان با کارهای علمی مراکز آماری کشور، ایجاد زمینه‌های مشترک همکاری بین قشر دانشگاهی و کارشناسان اجرایی، آگاهی کارشناسان از نوآوری‌های آماری و فنون جدید، بحث و تبادل نظر درباره‌ی مسائل و مشکلات آموزشی و اجرایی کشور در زمینه‌ی آمار، به‌هنگام نگاه داشتن اطلاعات دبیران در زمینه‌ی علم آمار، ایجاد زمینه‌های مشترک همکاری متقابل بین همه‌ی شرکت‌کنندگان و فراهم آوردن زمینه‌ای برای ارائه‌ی راه‌حل‌هایی جهت حل مشکلات و نیز گسترش فرهنگ آماری در کشور، هر دو سال یک‌بار برگزار می‌شود. هفتمین کنفرانس آمار ایران، از دوم تا چهارم شهریورماه ۱۳۸۳ به میزبانی دانشگاه علامه طباطبایی و با همکاری انجمن آمار ایران برگزار خواهد شد. پژوهشکده‌ی آمار نیز که حمایت از فعالیت‌های آماری را در زمره‌ی برنامه‌های خود قرار داده، همکاری نزدیکی با برگزارکنندگان این کنفرانس دارد. از جمله فعالیت‌هایی که در این زمینه صورت گرفته، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- انجام فعالیت‌های مربوط به کمیته‌ی علمی کنفرانس؛
- طراحی و چاپ پوستر کنفرانس؛
- طراحی و چاپ سربرگ و پاکت نامه؛
- ارائه‌ی خدمات فنی، نرم‌افزاری و جستجوی اینترنتی در ارتباط با امور کنفرانس.

۳. گردهمایی سازمان‌های حمایت‌کننده هفتمین کنفرانس آمار ایران

در تاریخ ۱۳۸۲/۳/۲۸ گردهمایی با حضور نمایندگان سازمان‌های مختلف برای حمایت از هفتمین کنفرانس آمار ایران در محل پژوهشکده‌ی آمار برگزار شد. در این گردهمایی با اشاره به مشکلات و پیچیدگی‌های برگزاری چنین کنفرانس‌هایی در سطح ملی و همچنین فراگیر بودن علم آمار در میان سایر علوم، بر سودمندی همکاری بین دانشگاه و دستگاه‌های اجرایی در برگزاری کنفرانس تأکید شد.

۴. برگزاری جلسات شورای پژوهشی

به منظور اجرای مواد ۱۰ و ۱۱ اساسنامه‌ی پژوهشکده‌ی آمار، شورای پژوهشی در سال ۱۳۸۲ سه بار تشکیل جلسه داد. اهم مصوبات شورا در سال ۱۳۸۲ عبارتند از:

- تصویب طرح‌های پژوهشی سال ۱۳۸۲

- تصویب طرح‌های پژوهشی پیشنهادی سال ۱۳۸۳
- تصویب آیین‌نامه‌ی مجله‌ی پژوهش‌های آماری ایران

۵. تدوین شیوه‌نامه‌ی ویرایش پژوهشکده‌ی آمار

ویرایش، مجموعه‌ای است از انواع فعالیت‌های علمی و هنری است، که هدف آن‌ها بهبود بخشیدن به ارائه و بازنمود مطلب نوشته‌شده، تصحیح خطاها و نقص‌های احتمالی آن، یا اداره‌ی امور مربوط به انتشار متن است.

ویرایش، واسطه‌ای بین نگارش و نشر به حساب می‌آید و هر اثری _ هر قدر هم که دقیق و بدون اشکال باشد _ قبل از انتشارش باید ویرایش شود تا از یک سو این اطمینان حاصل شود که اثر، خالی از کاستی و خطا است، و از سوی دیگر با استانداردهای مورد قبول ناشر، هماهنگ شود. از این رو هر سازمان نشر باید استانداردها و اصولی برای ویرایش و نشر تولیدات خود داشته باشد، که مجموعه‌ی مدون آن را «شیوه‌نامه‌ی نشر» می‌نامند.

پژوهشکده‌ی آمار نیز برای انتشار گزارش‌ها، کتاب‌ها، مجله‌ها، و سایر آثار خود تهیه و تدوین یک شیوه‌نامه را در دستور کار قرار داده است. برنامه‌ریزی برای تدوین این شیوه‌نامه _ چنان‌که برای تدوین هر شیوه‌نامه‌ای باید باشد _ نوعی طراحی سیستم است که طبق اصول و قواعد تولید سیستم اطلاع‌رسانی اجرا می‌شود.

تدوین این شیوه‌نامه، که کار آن را آقای فرشید خانزاده (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار) بر عهده دارد، از اواسط سال ۱۳۸۲ آغاز شده است و انتظار می‌رود در اوایل سال ۱۳۸۳ به پایان برسد.

۱. مأموریت و سفر خارج از کشور و شرکت در کنفرانس‌های داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی

- آقای دکتر نواب‌پور، رئیس پژوهشکده‌ی آمار، به همراه خانم دکتر شمس، معاون پژوهشی پژوهشکده‌ی آمار، در پنجاه و چهارمین کنفرانس انجمن بین‌المللی آمار (ISI 2003) که از تاریخ ۸۲/۵/۲۲ لغایت ۸۲/۵/۲۹ در شهر برلین برگزار شد شرکت نمودند.
- آقای فرشید خان‌زاده از گروه پژوهشی پردازش داده‌ها و اطلاع‌رسانی و آقای مجید رجبی از گروه خدمات آموزشی در تاریخ ۷ و ۸ خردادماه در چهارمین همایش سیستم‌های فازی در دانشکده‌ی علوم پایه‌ی دانشگاه مازندران شرکت کردند.
- خانم‌ها فاطمه هرنندی و زهره فلاح محسن‌خانی و آقای فرشید جمشیدی از اعضای گروه پژوهشی طرح‌های فنی و روش‌های آماری و آقای مجید رجبی از گروه خدمات آموزشی در چهارمین سمینار احتمال و فرایندهای تصادفی که ۱۲ و ۱۳ شهریورماه در دانشگاه گرگان برگزار شد، شرکت کردند.

۲. همکاریان جدید

در سال ۱۳۸۲ آقای نیما دانش‌پرور در گروه پژوهشی پردازش داده‌ها و اطلاع‌رسانی، آقایان مجید رجبی و حسین حاجی‌زاده در گروه خدمات آموزشی، آقای حسین کاوند به‌عنوان بورسیه‌ی هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار در گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی و خانم‌ها مرجان صادقی در کتابخانه، افسانه زنگنه در دفتر گروه‌های پژوهشی و مهدیه شهبازی در دفتر مجله‌ی پژوهش‌های آماری ایران همکاری خود را با پژوهشکده‌ی آمار آغاز نمودند.

۳. قدردانی

- در روز آمار و برنامه‌ریزی، ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران از آقای دکتر نواب‌پور، رئیس پژوهشکده‌ی آمار، به دلیل خدمات ایشان در زمینه‌ی آمار رسمی قدردانی به‌عمل آوردند.
- در روز آمار و برنامه‌ریزی، از خانم فاطمه هرنندی، مدیر گروه پژوهشی طرح‌های فنی و روش‌های آماری، به‌عنوان پژوهشگر نمونه تقدیر شد.
- در پایان سال، با توجه به ارزیابی رئیس پژوهشکده‌ی آمار، آقای حسن رنجی به‌عنوان کارشناس نمونه‌ی سال انتخاب شده و از ایشان تقدیر شد.